

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 3. Quid in contractibus operetur conditio apposita?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

sentum, nec sponsalia tam de futuro, quam presenti, nec alios contractus vitari jure natura, ut constat ex probationibus factis l. 4. à n. 398. imò nec jure positivo, ibidem à n. 399. & sequentibus.

1110 Dicendum 2. contractus ex metu etiam gravi, sed naturaliter inducto non, vitari jure naturali; ex dict. l. 4. à n. 396. nec ex metu, quantumvis gravi, extrinsecus, sed justè incusso ex n. 397. quod ibidem dicitur, etiam spectato jure positivo. Dicendum 3. sponsalia de futuro probabilius non vitari jure natura, licet inita ex metu gravi, & injustè, ac directè incusso ad extorquendum consensum, ex dict. ibidem à n. 408. Quod etiam procedit spectato jure positivo, ibidem ex n. 426. quamvis rescindi possint ex n. 401. sed hæc intellige, quando metus incussus est ab uno contrahentium; non autem tertio; quia tunc cum distinctione respondendum est, ut notavimus ibidem à n. 432.

1111 Dicendum 4. Contractus nec partium consensu, nec ullo jure humano, nisi fortè cum magna, ac extraordinaria partis ligata difficultate rescindibiles, si semel validi sunt, initos ex metu gravi, injustè ac directè incusso ad extorquendum consensum, sive ab uno contrahentium, sive ab alio tertio, esse irritos jure natura; nam soli contractus non amplius rescindibiles, ubi semel validè celebrati sunt ex tali metu, jure natura irriti sunt, ut ostendimus l. 4. à n. 434. quò me remitto; quod etiam procedit spectato jure positivo, ibid. n. 435.

1112 Præter dicta not. 1. quando dicimus, contractus denuo rescindibiles, ex metu gravi, extrinsecus injustè, ac directè incusso, ad extorquendum consensum ab uno contrahentium, nec jure positivo esse in validos ipso jure, debere intelligi, valere quidem sic, ut in metu passo producant obligationem, sed rescindibilem arbitrio suo; at non in metu incutiente; hic enim, licet jus exinde acquisitum, non sit ipsi summum, alteri tamen obligatus manet obligatione non irritabili arbitrio suo.

1113 Not. 2. quosdam velle, textus juris, quibus probantur contractus denuo rescindibiles, non esse ipso jure nullos, licet initi sint ex metu gravi, & injusto, non debere intelligi tam de lucrativis, quam

onerosis; tum quia excipiuntur aliqui, ut promissio dotis, constitutio Procuratoris; concessio jurisdictionis, vel prorogationis; tum quia ex ipsa natura specificorum contractuum nascitur diversitas: Sed si utrobique est gravis injustitia, sufficienter illis cautum est per hoc, quod ad instantiam metum passi rescindi possint, & leges, quæ illos irritos dicunt, facile intelligi possint, quoad injuriantem, ut nullum illi jus (saltem firmum) inde nascantur, ut pluribus exposuimus supra; & lib. 4. loc. cit.

§. 3.

Quid in contractibus operetur conditio apposita?

DE hac questione ex professo agitur 1114 l. 4. tit. 5. de conditionibus apposis in desponsationibus, & aliis contractibus; quare paucis hoc loco duntaxat insinua- bimus, quæ inibi fuisse deduximus. Hinc dicendum 1. in Contractibus desponsationum conditionem *de presenti*, vel *præserio*, non esse suspensivam, sed resolutivam, ut statim nulli sint, si conditio non subsistat; vel validi, si secus; ex n. 764. quod etiam tenendum de aliis contractibus, ex n. 886. etiam quoad conditiones *necessario futuræ*, ex n. 765. & sequentibus: Ubi etiam exposuimus, an hoc procedat. 1. Si conditio necessario futura sit, sed die incerta, respectu eam apponentis? ex 767. ibid. Deinde, si conditio est futura necessario *ex sola suppositione*? n. 768. & sequentibus; addita simul resolutione, qui contractus *recipiant conditionem, vel diem*? n. 770.

Dicendum 2. conditiones *generales*, & 1115 *speciales*, quæ tacitè insunt desponsationibus, & aliis contractibus, non esse suspensivas, nisi aliter exprimentur, quam insint. Ratio sumitur ex ibidem dictis lib. 4. à n. 772. Quoad conditiones vero, *contrarias substantia contractus*, dicendum 3. non tantum desponsationes, sed etiam alios contractus, per ipsas vitari, ut latè exposuimus lib. 4. à n. 777. & 887. licet conditio sit honesta, & possibilis natura, ibid. ex n. 796. Dicendum 4. Conditiones *surpes adjectas* contractibus *conjugiorum*, vitari, seu non haberi pro adjectis,

Etis, in dubio, quo animo sint appositae? ibid. à n. 823. id quod etiam tenendum de conditione *impossibili*, à n. 834. quod, an procedat de qualibet conditione *impossibili*? solum ex suppositione? an si impossibilitas apponenti fuit nota? &c. resolvitur ibidem à n. 842. quid porro in aliis contractibus operentur conditiones impossibiles? ibidem dictum est à n. 888.

1116 Dicendum 5. per conditiones *possibiles, honestas, & contingentes, non contrarias substantia contractus*, suspendi non modo desponsationes, sed etiam alios contractus; remissive ad L. 4. à n. 861. intellige tamen quoad obligationem praestandi *promissum*; non quoad obligationem *expectandi eventum conditionis*, ibidem ex n. 862. Quando autem censetur talis conditio remissa? ex quo tempore dies cedat? à n. 864. Denique, quid in desponsationibus, & aliis contractibus operetur adjectus *modus, causa, demonstratio*? responderetur remissive ex eod. lib. 4. à n. 874. & 893. ubi etiam à n. 922. diximus, quando conditio apposta censetur adimplera?

ARTICULUS VI.

De qualitatibus generalibus contractuum.

1117 Inter has numerari solet modus, & ratio contrahendi v. g. pure, sub conditione, in diem, modaliter, alternativè, annuè, adjectione poenae, &c. Ex his enim diversi juris effectus oriuntur; unde loquendo generaliter quaestio est 1. *Quanto cum rigore contractus purus obliget?* Communis doctrina est, quod in his contractibus regulariter *dies statim cedat, & statim veniat*; intellige *non de momento, sed civiliter*, ut exponemus. Nam ut dicitur L. 213. ff. de V. S. ibi: *cedere diem*, significat incipere deberi pecuniam; *venire diem*, significat eum diem venisse, quo pecunia peti possit. Similia habentur §. 2. Instit. de V. O. ibi: *Omnis stipulatio, aut pure, aut in diem, aut sub conditione fit.* Pure: veluti: *quinque aureos dare spondes*? idque confestim peti potest. *In diem*, cum adjecto die, quo pecunia solvatur, stipulatio fit, veluti, de-

cem aureos primis Calend. Mart. dare spondes. Id autem quod *in diem* stipulamur, *statim quidem debetur*; sed, *peti prius, quam dies venerit, non potest. at ne eo quidem ipso die, in quem stipulatio facta est, peti potest; quia totus is dies, arbitrio solventis, tribui debet.*

Dixi: ubi contractus pure initus est, 1118 *statim cedere, & venire diem*, ut dicitur dict. L. 213. ibi: ubi pure quis stipulatus fuerit, *& cessit, & venit dies; ubi in diem cessit dies, sed nondum venit; ubi sub conditione, neque cessit, neque venit dies, pendente adhuc conditione.* Dixi, *sed non de momento.* Nam licet ex contractu puro dies non solum statim cedat, sed etiam *venisse* dicatur, *non debet tamen importunus creditor statim, cum sacco paratus, promissorem convenire. Sed commodum tempus expectandum.* L. 105. ff. de solutionib. ibi: *Cum aliquo scilicet tempore ameno temporis, intelligendum est: nec enim cum sacco adire debet.* Sed de his V. l. 4. à n. 880.

Ex his colliges 1. differentiam inter contractum *purum, & conditionatum*, seu non purum; hæc enim aperte constat ex n. 1117. 2. obligationem ex contractu transire ad hæredes promittentis, & actionem illi correspondentem ad hæredes promissarii, nisi aliter conventum sit, vel expressum. Si enim in stipulatione diceretur *expressè, tibi tantum*, non transiret ad hæredes promissarii; cum intelligi non possit, quod excludantur soli extranei; horum enim exclusionem operatur particula *tibi*.

Altera quaestio est de contractu *in* 1120 *diem* celebrato, quod fit, quando executioni contractus designatur dies, ut constat ex n. 1117. ibi: *proximis Calendis Martii dare spondes.* Circa ejusmodi contractus variae dubitationes occurrere possunt. 1. *Quando in illis dies cedat? quando veniat?* sed hoc jam ex cit. n. resolvi potest; 2. *Quid dicendum, quando dies adjectus est incertus?* 3. *qualiter contractus in diem, differat à contractu sub conditione?* 4. *qualiter in hoc contractu contingat, debitorem esse in mora?* 5. *an sit contractus conditionalis censendus; quando contractus in diem celebratus est super re, quæ non transit ad hæredes?* 6. *quid si dies adjectus*